

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д. УШИНСЬКОГО»

Хмельницька гумантарно-педагогічна академія (Україна)

Юго Западний університет «Неофіт Рілські» (Болгарія)

Велікотирновські Університет «Св.Св.Кіріл і Методій» (Болгарія)

Харбінський інженерний університет (Китай)

Міжнародний Незалежний Університет Молдови (ULIM) (Молдова)

УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 листопада 2025 року*

DOI: <https://doi.org/10.24195/MIE2025>

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

У677

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Сакалюк О. О. – завідувач кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Ручкіна М. М. – доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Корнешук В. В. – завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка», д.пед.н., професор

Воронова С. В. – завідувач лабораторії якості освіти Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку, к. пед. н.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», протокол №8, від 25 грудня 2025 року.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи:

У677 збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 21 листопада 2025 року Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 145 с.

До збірника увійшли матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої управлінню закладами освіти, досвіду, проблемам та перспективам їх розвитку.

Науковці та здобувачі освіти висвітлюють питання щодо управління освітнім процесом в умовах розвитку інноваційного середовища та організаційно-психологічних аспектів менеджменту в освіті.

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

© Університет Ушинського, 2025

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО СЕКТОРУ ОСВІТИ УКРАЇНИ: КЛЮЧОВІ ВИКЛИКИ ТА ТРЕНДИ

Катерина Астахова, Україна

Кадровий потенціал університетського сектору вищої освіти України є важливим чинником ефективності функціонування системи освіти та її здатності відповідати на сучасні виклики. У контексті глобалізації, війни, міграційних процесів і цифрової трансформації університети змушені переосмислювати підходи до кадрової політики, розвитку професійних компетентностей та забезпечення наступності поколінь у науково-педагогічній сфері.

За останні роки спостерігається скорочення численності викладацького складу закладів освіти, що зумовлено демографічними чинниками, економічними труднощами та зниженням престижу професії викладача. значна частка кадрів перебуває у передпенсійному або пенсійному віці, що створює ризики для оновлення науково-педагогічного корпусу (Астахова, 2019; Астахова, 2021).

Такі тенденції відстежуються, вони помітні і на них звертають увагу не тільки дослідники, а й управлінці, керівники освітніх установ.

В той же час викликають ґрунтовну стурбованість процеси, викликані війною РФ проти України. Система освіти в цілому і, в першу чергу вища, зазнають суттєвих втрат через руйнування матеріальної бази, масову міграцію студентів і викладачів, відсутність чітких перспектив академічної кар'єри. Ці виклики вимагають не тільки й не стільки констатації, скільки аналізу та пошуків адекватних відповідей.

Є так звані «традиційні» виклики, серед яких найбільш відомі:

- *старіння науково-педагогічного складу;
- *недостатня мотивація молодих науковців залишатися в університетській системі;
- *низький рівень оплати праці та соціальних гарантій;
- *складнощі визнання наукових результатів у міжнародному просторі;
- *невідповідність між компетенціями випускників аспірантури та потребами сучасної академічної спільноти, тощо.

Є нові виклики, пов'язані, як вже вказувалося, з війною, погіршенням економічної ситуації, демографічними чинниками, скороченням фінансування наукової діяльності.

Пошук відповідей на цю сукупність викликів вимагає комплексного системного підходу. Ситуація «кожен сам за себе» тут не спрацює.

На думку дослідників (Астахова, 2022; Воробйова, 2020), ефективно оновлення кадрового потенціалу неможливо без стратегічного планування та

інтеграції національної політики у сфері вищої освіти до загальноєвропейського контексту.

Сучасна академічна кар'єра дедалі частіше пов'язується не лише з традиційними посадовими сходинками, а й з індивідуальними освітніми траєкторіями, участю у міжнародних дослідницьких консорціумах, володіння цифровими компетентностями. Згідно з концепцією розвитку університетів (Астахова, 2023), майбутнє кадрового потенціалу залежить від здатності системи вищої освіти адаптуватися до змін ринку праці, забезпечуючи умови для професійної гнучкості викладачів.

Йдеться не про «покращення» чи «оновлення» кадрової політики університетів. Адекватність відповідей на досить реальні загрози для університетського сектору освіти вимагатиме зміни всієї управлінської моделі, врахування того факту, що в сучасних умовах залежність викладача (мова про професіоналів) від освітнього закладу суттєво зменшується, в той час як закладу від викладача, навпаки, збільшується.

Стратегічними напрямками удосконалення кадрової політики є створення програм наставництва та підтримки молодих викладачів, запровадження систем безперервного професійного розвитку, розширення академічної автономії у кадрових питаннях, розвиток цифрової компетентності та міжнародних партнерств, формування позитивного іміджу викладача.

Важливим завданням є збереження інституційної пам'яті університетів, підтримка спадкоємності наукових шкіл та формування нових спільнот.

Таким чином, кадровий потенціал університетського сектору України залишається одним із найвразливіших елементів системи освіти. Його оновлення та розвиток потребують узгоджених дій на державному, інституційному та індивідуальному рівнях.

Комплексна політика професійного розвитку, підвищення престижу академічної праці та забезпечення соціальних гарантій здатні забезпечити стійкий розвиток університетів та відповідність європейським стандартам якості.

Література

1. Астахова К. В. (2019), Професійна підготовка та розвиток науково-педагогічних кадрів в умовах освітніх трансформацій. Вища освіта України [4, с.12-20].
2. Астахова К. В. (2021), Університетська автономія та кадровий потенціал вищої освіти. Освіта та управління [3, с.45-53].
3. Астахова К. В. (2022), Молоді науковці в системі вищої освіти України: виклики та перспективи. Педагогічний дискурс [32, с.33-41].
4. Астахова К. В. (2023), Цифровізація та академічні кар'єри в університетах: нові виклики кадрової політики. Університет і суспільство [1, с.27-36].
5. Воробйова Т. М. (2020) Розвиток людського капіталу у сфері освіти: аналітичний аспект. Економіка освіти [2, с.58-64].

6. Міністерство освіти і науки України (2024). Національна стратегія розвитку вищої освіти України до 2030 року. Київ, 2024.

7. OECD. (2024), Education at a Glance 2023: OECD Indicators. Paris: OECD Publishing.

БЕЗПЕКА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ – ОДНА ІЗ ГОЛОВНИХ ВИМОГ СЬОГОДЕННЯ

Олександра Васильєва, Україна

Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну спричинило катастрофічні наслідки для освітньої інфраструктури країни. Питання безпеки закладів освіти, забезпечення належних умов здобуття освіти та організації безпечного освітнього середовища є особливо актуальними у зв'язку з триваючою військовою агресією рф.

На вересень 2024 р., за даними Національної поліції України, було знищено або пошкоджено 1668 закладів середньої освіти, 700 дошкільних закладів освіти [1]. На жаль, знищення та пошкодження закладів освіти продовжується, бо війна триває. В умовах постійної загрози ракетних ударів та обстрілів держава зобов'язана забезпечити захист дітей під час навчального процесу, що включає організацію освітнього середовища в умовах захисних споруд цивільного захисту.

Конституцією України гарантовано право кожної дитини на освіту [2, ст. 53] і саме це право потребує практичної реалізації навіть в умовах цієї страшної війни.

Концепцію безпеки закладів освіти (далі – Концепція) Кабінет Міністрів України схвалив у квітні 2023 р. своїм розпорядженням [3]. Зазначена Концепція спрямована на створення безпечних умов для здобуття освіти, особливо в умовах воєнного стану, шляхом забезпечення безпечної інфраструктури, посиленої охорони, покращення підготовки до надзвичайних ситуацій та посилення безпекової обізнаності. Головні напрями включають: удосконалення нормативно-правової бази, будівництво та облаштування захисних споруд, посилення заходів пожежної безпеки, охорону закладів, а також психологічну підтримку учасників освітнього процесу.

Очікуваними результатами реалізації Концепції та показниками її досягнення є модернізація існуючих і будівництво нових захисних споруд цивільного захисту для закладів освіти. Такі споруди мають зводитися на основі проєктів повторного використання або за індивідуальними проєктними рішеннями, що відповідають чинним вимогам законодавства.

Зокрема, під час проєктування та облаштування має бути забезпечено:

- відповідність нормам пожежної безпеки;
- дотримання вимог щодо необхідної кількості евакуаційних виходів;
- наявність систем водопостачання та водовідведення;

ЗМІСТ

Секція 1	
АВКСЕНТЬЄВА Галина <i>Організація освітнього процесу в умовах змішаного навчання</i>	3
КРОЇТОРУ Людмила <i>Механізми удосконалення управлінської діяльності менеджерів в умовах сучасних викликів</i>	5
КУШНІРЕНКО Тетяна <i>Середовищний підхід в управлінні закладом освіти</i>	7
МУНТЯН Тетяна <i>Моделювання виховної роботи сучасного закладу загальної середньої освіти</i>	9
ОЛІЙНИК Ярослава <i>Механізми саморозвитку сучасного менеджера освіти</i>	11
ПОЛЬОВА Тетяна <i>Взаємодія у сучасній вищій освіті: рівноправні партнерські відносини при збереженні ієрархії ролей</i>	13
ХУАН Хуей <i>Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні закладом освіти</i>	17
ХУДАВЕРДІЄВА Вікторія <i>Інноваційні підходи до підготовки майбутніх управлінців індустрії туризму та гостинності в умовах цифрової трансформації освіти</i>	19
ЧЕНЬ Гуйцзянь <i>Управління закладом освіти на засадах сучасних технологій</i>	22
Секція 2	
АСТАХОВА Катерина <i>Кадровий потенціал університетського сектору освіти України: ключові виклики та тренди</i>	25
ВАСИЛЬЄВА Олександра <i>Безпека закладів освіти – одна із головних вимог сьогодення</i>	27
ДОЛЖЕНКОВ Олег <i>Внутрішній контроль та кризова стійкість університету: практичні аспекти</i>	30
КЕЛІЧАВА Марина <i>Маркетингова стратегія як механізм розвитку позашкільного закладу освіти</i>	33
КОВАЛЬСЬКИЙ Станіслав <i>Виклики та ризики змішаного навчання в умовах сучасної України</i>	35
КОФІЖИУ Ганна <i>Розвиток партнерської взаємодії закладу загальної середньої освіти з батьками в умовах трансформації освіти</i>	37
САКАЛЮК Оксана, КОПИЛЮК Вікторія <i>Цифровізація управління закладом освіти: можливості, виклики та перспективи розвитку</i>	39
ЧЕРНЕНКО Наталія, ВАН Чжен <i>Організаційно-психологічні умови професійної самореалізації педагогів в умовах трансформацій сучасної освіти</i>	42